

Nr 389.

Av herr **Dahlgren m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 189, med förslag till lag angående eftergift i vissa fall från bestämmelserna i 36 § första stycket arbetarskyddslagen den 3 januari 1949 (nr 1).*

Förslaget innebär en provisorisk lagstiftning för tiden 1 juli 1949—30 juni 1950 i fråga om kvinnornas nattarbete av samma innehåll som den nuvarande dispenslagstiftningen i samma ämne.

Då riksdagen 1948 fattade beslut om denna dispenslagstiftning, yrkade vi i motion 583 i andra kammaren avslag på det framställda yrkandet. I denna motion påvisade vi hur påfrestande det är för arbetare i allmänhet att arbeta s. k. »tät» eller »rundskift». Vi ansågo det vara synnerligen påfrestande att arbeta in ett lördagsskift på en annan dag, speciellt då detta inarbetande måste ske i huvudsak nattetid.

Därvid ifrågasatte vi inte skiftarbetets nödvändighet inom vissa industrier. Men vi menade, att skiftarbetet borde begränsas så långt detta över huvudtaget var möjligt på så sätt att i arbete där skiftgång var oundviklig man tog sikte på att gå över till 4 skift per dygn för att på detta sätt begränsa arbetstiden, framför allt då nattarbetstiden.

Vi ifrågasatte även, huruvida någon reell produktionsökning skulle bli resultat av en dylik eftergift i fråga om arbetarskyddslagstiftningen. Någon dylik redovisas inte i det nu föreliggande förslaget, varför frågan fortfarande står öppen.

Vi sade då, och kunna upprepa det nu, att problemet om arbetskraftsbristen vid järnbruken speciellt är ett löneproblem. Det kommer enligt vår mening att råda brist på arbetskraft vid dessa arbetsplatser lika länge som lönerna där ligga under lönerna vid andra jämförbara arbetsplatser.

Skall man lagstifta i fråga om arbetstiden och samtidigt söka göra vissa arbeten mera attraktiva, bör lagstiftningen ta sikte på att nedbringa arbetstiden i första hand för skiftarbetare. Därmed ha vi velat säga, att om man inte vid exempelvis järnbruken lär sig att betala ordentliga arbetslöner, samtidigt som man så långt möjligt är begränsar skiftarbetet, så kommer arbetskraftsbristen att inte bara bestå utan också att vidgas.

Det nu föreliggande förslaget avser inte att förbättra arbetsvillkoren för skiftarbetare, i detta fall kvinnliga sådana. Snarare kan man säga att motsatsen blir fallet, ty ett bifall innebär att man konfirmerar en både onormal och ohälsosam arbetstid. I och för sig är det anmärkningsvärt, att man

begär dispens för rätten till utsträckt nattarbetstid för kvinnor i ett arbete där arbetsprocessen är den tyngsta som förekommer inom industrien. Samtidigt kan man inte vara okunnig om att de, vilka eftergifterna i lagstiftningen avse, d. v. s. industriarbeterskorna själva, protesterat mot denna åtgärd. Kravet från arbetsgivarna på denna begränsning av nattarbetsförbudet för kvinnor i industrien bifalles sålunda inte av berörda arbetare.

Vid 1948 års riksdags behandling av frågan framhölls i utskottets utlåtande bl. a. följande:

»Utskottets betänkligheter mot den föreslagna lagen ha i någon mån minskats genom att dispens enligt förslaget endast kan lämnas för visst företag eller viss rörelse och genom att lagens giltighetstid bestämts till blott ett år.»

Det finnes anledning till ytterligare betänksamhet över en dylik lagstiftning.

1948 års riksdagsbeslut om en ny arbetarskyddslag bör inte sättas ur spel genom vissa undantagsbestämmelser, speciellt som denna lagstiftning inte medgav några dylika undantagsbestämmelser för den kvinnliga arbetskraften, utan i stället i detta avsnitt *skärpte* lagstiftningen på så sätt att lagen nu innefattar samtliga arbetsställen inom industrien och hantverket.

Med vad här ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 189.

Stockholm den 27 april 1949.

Gunnar Dahlgren.

H. Hagberg.

O. F. Persson.